บทคัดย่อ

Burkholderia pseudomallei, Burkholderia mallei and *Burkholderia thailandensis* แบคทีเรียทั้ง 3 นี้จัดอยู่ใน Genus เดียวกัน ที่มีคุณสมบัติที่น่าสนใจบางประการคล้ายคลึงกัน แบคทีเรีย *B. pseudomallei* เป็นเชื้อที่ก่อโรคเมลิออยโดสิสในคนและสัตว์บ้าง ส่วน *B. mallei* เป็นสาเหตุของโรคมองคล่อพิษในสัตว์และพบบ้างในคน สำหรับ *B. thailandensis* เป็นชนิดที่ไม่ก่อโรค ซึ่งมีคุณสมบัติที่เป็น Ara+ ในขณะที่ *B. pseudomallei* มีคุณสมบัติที่เป็น Ara- ซึ่งเป็นเชื้อที่ก่อโรค มีความรุนแรงของการก่อโรค ซึ่งน่าจะมียีนและผลผลิตของยีนที่แตกต่างจาก *B. thailandensis* โครงการวิจัยนี้จึงศึกษาโดยดูผลผลิตโปรตีนของแบคทีเรียทั้ง 2 ที่ระยะการเจริญเติบโตต่างกัน (5 ชั่วโมง และ 12 ชั่วโมง) ผ่านการวิเคราะห์ด้วย SDS-Gel และ 2-D gel electrophoresis เพื่อเป็นแนวทางในการตั้งสมมุติฐานของความแตกต่างที่พบ จากนั้นจึงใช้เทคนิค Differential Display RT-PCR เพื่อแยกยีนที่แตกต่างที่พบใน *B. pseudomallei* แต่ไม่พบใน *B. thailandensis* จากการวิจัยนี้สามารถแยกยีนที่พบใน *B. pseudomallei* ซึ่งยีนดังกล่าวเมื่อหาลำดับเบสพบเป็นยีนที่มีลักษณะเป็นยีนที่แปลรหัสเป็นโปรตีน โดยมีรหัสเหมือนกับยีน Transposase (Tn10) ที่พบในเชื้อ *Salmonella typhi* จากการเปรียบเทียบจำนวนซ้ำและการกระจายตัวของยีนนี้ในกลุ่มแบคทีเรียทั้ง 3 ชนิด โดยวิธี Southern blot hybridization พบว่ายีนดังกล่าวมีจำนวนซ้ำและการกระจายตัวในยีโนมที่มีแบบแผนต่างกัน และที่มีนัยสำคัญคือสามารถตรวจวัดยีนนี้ได้ในเชื้อที่ก่อโรค ส่วนเชื้อที่ไม่ก่อโรคจะไม่สามารถตรวจสอบได้ แสดงว่ายีนดังกล่าวน่าจะมีความเกี่ยวพันธ์กับการก่อโรคของแบคทีเรียในกลุ่มนี้ นอกจากนี้ยังได้อาศัยข้อมูลเกี่ยวกับยีโนมของ *B. pseudomallei* เพื่อสืบหายีนที่น่าจะมีบทบาทในการก่อโรคของแบคทีเรียนี้ โดยได้นำเอาข้อมูลของยีน sigma S ซึ่งเป็นยีนที่ควบคุมการแสดงออกของกลุ่มยีนที่เกี่ยวกับการอยู่ในสภาวะที่ตึงเครียส และทำการศึกษาการทำงานของยีนดังกล่าวนี้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มยีนใดบ้าง โดยใช้วิธีการ knock out ยีนในแบคทีเรีย *B. pseudomallei* เพื่อให้เกิดสายพันธ์ที่เป็น mutant และเปรียบเทียบคุณสมบัติการทนอยู่ของสภาวะต่างๆเพื่อเข้าใจกลไกการเกี่ยวข้องกับกลุ่มยีน จากผลการศึกษาพบว่า sigma S น่าจะมีความสำคัญต่อแบคทีเรีย ในสภาวะที่สามารถทนทานต่อกรดอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นยีน sigma S ซึ่งเป็นยีนควบคุมยีนหนึ่งที่น่าจะมีบทบาทสำคัญต่อการควบคุมกลุ่มยีนที่ก่อความรุนแรงในเชื้อนี้

Abstract

Burkholderia pseudomallei, Burkholderia mallei and *Burkholderia thailandensis* are in the same genus and share some interesting properties. The former species is the zoonostic agent of glander, while the second is an etiologic agent of melioidosis. Due to *B. pseudomallei* (Ara^-) has more virulent than *B. thailandensis* (Ara^+), thus the studying of differential gene expressed in virulence factors has been performed. The studying of whole cells protein patterns in SDS-PAGE and 2-D gel electrophoresis revealed the differentially expressed of some proteins between the different growth stages and between these two different species at the same growth stage (5th and 12th hr). The information of protein patterns used to be a preliminary data in the studying of gene expression, which performed by the new technique, Differential display RT-PCR (DDRT-PCR). In this report, the entire coding sequence of a transposase-like gene was first identified in *Burkholderia pseudomallei* NF10/38. The gene was 100% homologous to the Tn10 transposase gene from *Salmonella typhi*. In order to compare the gene localization among the three species (*B. mallei, B. pseudomallei* and *B. thailandensis*), Southern blot hybridization was performed. The hybridization pattern revealed differences in gene distribution and in copy number with the virulent species showing a higher copy number than in the non-virulent species. This finding indicate an indirect relationship between a transposase and the virulent nature of the bacteria. In addition, we also study a functional sigma S gene function in *Burkholderia pseudomallei*. The gene sequence was picked up from genome database of *B. pseudomallei* and was used for gene knock out to produce a mutant *B. pseudomallei*. The sigma S factor is a regulator protein that involves in the regulation of the bacteria survival in acid condition. The gene therefore should be a key factor for regulation of other virulence factors of the bacteria.